

УДК [371.134: 793.3(07)

ОРГАНІЗАЦІЙНІ ОСОБЛИВОСТІ ПІДГОТОВКИ ВЧИТЕЛІВ ХОРЕОГРАФІЇ У США

Леся Сало

Статтю присвячено висвітленню організаційних особливостей підготовки вчителів хореографії у США. Порівняльний аналіз здійснено на прикладі десяти провідних вищих навчальних закладах, акредитованих Національною асоціацією Танцювальних шкіл США. Висвітлено вимоги до американського вчителя хореографії, специфіку кваліфікаційних екзаменів та рівні підготовки, які пропонують провідні ВНЗ США.

Ключові слова: підготовка вчителя хореографії у США, організаційні особливості підготовки, Національна асоціація Танцювальних шкіл США, кваліфікаційні рівні підготовки вчителя хореографії у США.

У час реформування української освіти виникає необхідність вивчення досвіду підготовки фахівців відповідного профілю у розвинених країнах світу. Щодо підготовки вчителів хореографії США є країною, яка відповідає світовим стандартам зважаючи на визнання низки хореографічних шкіл у цій країні.

Питанням хореографічної підготовки у США присвячено праці П. Купперс, Я. Айдін. Організації хореографічно-педагогічної освіти у США присвячено дослідження Д. Драгон, Д. Ріснер та ін. На дослідження проблем підготовки вчителів хореографії в Україні і світі спрямовані зусилля розробників комплексного проекту «Теоретичні та методичні засади розвитку хореографічно-педагогічної освіти в Україні» (Г. Ніколаї, О. Реброва, Л. Андрощук). Проте на основі аналізу наукових праць можемо дійти висновку, що питанням організації підготовки вчителів хореографії у США в українському педагогічному полі не було присвячено окремих досліджень.

Саме тому метою статті є організація підготовки вчителів хореографії у десяти провідних вищих навчальних закладах, акредитованих Національною асоціацією Танцювальних шкіл США.

До вчителя хореографії в США висувається низка вимог, першою з яких є належна професійна підготовка. Розглянемо вимоги до освітніх рівнів і інших вимог, які дають право навчати хореографічному мистецтву в різних навчальних закладах (державних і приватних школах, позашкільних закладах і хореографічних школах і студіях). Для отримання права працювати в державних школах вчитель хореографії повинен мати щонайменш диплом бакалавра в сфері освіти. Вчителі хореографії, які мають сертифікат на право викладання танцю, також можуть працювати в державній системі середньої освіти (Таблиця 1) [6].

Таблиця 1

**Загальні основні вимоги до вчителів хореографії
з освітньо-кваліфікаційним рівнем «бакалавр»**

Освітня галузь	Освіта, хореографічна освіта, образотворче мистецтво
Ліцензування/ сертифікація	Сертифікація з хореографії вимагається для працевлаштування в галузі середньої освіти
Досвід	Робота в галузі хореографічної підготовки
Основні якості	Креативність, вміння працювати в команді, лідерство
Комп'ютерні навички	Програми візуалізації, введення даних, таблично-розрахункові програми
Технічні вміння	Відповідна фізична форма, педагогічні навички

Для того, щоб стати вчителем хореографії слід, перш за все, бути талановитим танцюристом, який має належну підготовку, яка починається, як правило, в дитинстві. Так, танцівники балету розпочинають свою кар'єру у 5-8-річному віці. Провідні компанії, які спрямовують свою діяльність на навчання танцювальному мистецтву, пропонують різні програми підготовки, які варіюються залежно від рівня складності, віку, стилю тощо. Ті, хто вирішив присвятити себе кар'єрі в галузі хореографії, часто вивчають драматургію і літературу, щоб підвищити рівень розуміння того, як передавати образи через танець.

Найпершою вимогою до вчителів цієї дисципліни є отримання вищої педагогічної освіти, яка дає право на викладання хореографії у державних школах. Для тих хто планує викладати хореографію в приватних танцювальних студіях, базовою вимогою також є здобуття диплома бакалавра за спеціальністю «Вчитель танців». Цей освітній рівень також є і основою для продовження навчання в аспірантурі з викладання хореографії.

Крім базової вимоги, для успішної кар'єри в галузі викладання хореографії у США бажаним є практичний досвід, який молоді люди можуть отримати під час педагогічної практики або інтернатури. Під час періоду їхнього проходження студенти можуть продемонструвати володіння навичками педагогічної діяльності і креативність у роботі з молодшими школярами, а також учнями середніх і старших класів школи.

Однією з важливих вимог, які ставляться перед тими, хто хоче розпочати роботу в галузі навчання хореографії, є проходження сертифікації. Власне, для неї необхідне дотримання всіх названих вище вимог (здобуття диплому щонайменш бакалавра і проходження інтернатури). Крім того, вимагається складання так званих екзаменів PRAXIS [4]. Вони входять до переліку американських сертифікаційних екзаменів, які пропонуються Освітньою тестовою службою (Educational Testing Service [2]).

Praxis можуть складати навіть кандидати з вадами зору, слуху і мови, оскільки він доступний і шрифтом Брайля, і мовою знаків. Крім цих випадків, тест має комп'ютерний формат. Його складають у тестових центрах, які відносяться до мережі Prometric®, або при університетах.

Різноманітні тести Praxis зазвичай вимагають до, під час і після завершення курсу педагогічної підготовки. Як правило, йдеться про складання двох окремих тестів: Praxis 1 (Тест перевірки допрофесійних навичок (Pre-Professional Skills Test), що складається з трьох частин: читання, письма і математики) і Praxis 2 (тест, що безпосередньо перевіряє навички з обраної галузі педагогічної діяльності). Як правило, більшістю штатів вимагається складання тесту Praxis 2 як допуску до початку педагогічної діяльності, як обов'язкової сертифікаційної і ліцензійної вимоги. Крім того, деякі професійні асоціації і організації вимагають результати цього тесту для прийняття рішень стосовно працевлаштування і професійного розвитку випускників університетів і учителів на початковому етапі їхньої кар'єри. Вимоги до мінімальної допустимої кількості балів варіюються залежно від штату і перевірити їх можна, зайшовши на офіційний інтернет-сайт Освітньої тестової служби. Підвищити шанси складання цих тестів з достатніми результатами допомагає розгалужена система он-лайн підготовки, яка склалася в США.

Безперечно, кращі шанси на ринку праці мають ті випускники університетів, які здобули диплом бакалавра. Крім можливостей викладання хореографії у дитячому садку і середній школі, вони мають право на професійну діяльність і у громадських коледжах. Програми магістерської підготовки фахівців, крім художнього і педагогічного компонентів, пропонують і науково-дослідний, що дає магістрам шанс продовжити навчання в аспірантурі, де вони працюють над дисертацією.

Важливим елементом професійного становлення фахівця в галузі навчання хореографії є його постійний професійний розвиток. Різноманітні опції, які варіюються від несертифікованих програм неформальної освіти до повноформатних сертифікованих програм відповідних державних об'єднань, дають змогу вдосконалити професійну компетентність і розширюють спектр можливостей для кар'єрного зростання вчителів хореографії.

Розглянемо більш детально дотримання організаційних вимог до підготовки вчителів хореографії у десяти провідних вищих навчальних закладах, акредитованих Національною асоціацією Танцювальних шкіл:

- Бойєрському коледжі музики і танцю в Університеті Темпл (Boyer College of Music and Dance at Temple University) (м. Філадельфія, штат Пенсильванія);
- Каліфорнійському державному університеті (California State University-Long Beach) (Лонг Біч, штат Каліфорнія);
- Школі музики, театру й танцю Університету Північної Кароліни (The School of Music, Theatre and Dance at University of North Carolina-Greensboro) (м. Грінзборо, штат Північна Кароліна);
- Університеті штату Вірджинія (Virginia Commonwealth University) (м. Річмонд, штат Вірджинія);
- Університеті Аризони (м. Тусон, штат Аризона) (The University of Arizona);

- Школі «Шарон Дізней Ланд» (The Sharon Disney Lund School of Dance) Каліфорнійського інституту мистецтв (the California Institute of the Arts) (м. Валенсія, штат Каліфорнія);
- Університеті Південного Міссісіпі (University of Southern Mississippi) (м. Гетісбург, штат Міссісіпі);
- Брокпортському коледжі (The College at Brockport) Університету штату Нью-Йорк (the State University of New York);
- Бельхейвенському університеті (Belhaven University) (м. Джексон, штат Міссісіпі);
- Іллінойському університеті (University of Illinois) (м. Урбана-Шампейн, штат Іллінойс).

Проаналізуємо освітні пропозиції названих вище навчальних закладів щодо можливостей здобуття освіти за ОКР «Бакалавр», «Магістр» і «Доктор» (див. Табл. 2).

Таблиця 2

**Освітні пропозиції вищих навчальних закладів, які входять до
10 найкращих американських ВНЗ
(за даними Національної асоціації Танцювальних шкіл)**

№	Вищий навчальний заклад	Освітньо-кваліфікаційний рівень		
		Бакалавр	Магістр	Доктор
1.	Бойерський коледж музики і танцю в Університеті Темпл			
2.	Каліфорнійський державний університет			
3.	Школа музики, театру й танцю Університету Північної Кароліни			
4.	Університет штату Вірджинія			
5.	Університет Аризони			
6.	Школа «Шарон Дізней Ланд» Каліфорнійського інституту мистецтв			
7.	Університет Південного Міссісіпі			
8.	Брокпортський коледж Університету штату Нью-Йорк			
9.	Бельхейвенський університет			
10.	Іллінойський університет			

Як бачимо, більшість вишів, які входять до десятки найкращих у США в галузі викладання танцю, починають із програм підготовки бакалавра, закінчення котрих, як зазначалося вище, є необхідною умовою для початку педагогічної діяльності в галузі хореографії. Ці програми мають різні назви, деякі з них дають право на роботу в початковій і середній школі, інші – служать основою для продовження навчання за програмою педагогічної підготовки (як правило, однорічною) (див. табл. 3).

Таблиця 3

**Програми підготовки бакалавра в галузі хореографії
в університетах США, які входять до 10 найкращих американських ВНЗ
(за даними Національної асоціації Танцювальних шкіл)**

№	Вищий навчальний заклад	Програми підготовки бакалавра	Ступінь
1.	Бойєрський коледж музики і танцю в Університеті Темпл	Танець	BFA
2.	Каліфорнійський державний університет	Виконавські види мистецтва	BA
		Театральне мистецтво (танець)	
		Міждисциплінарні студії	
		Танець	BFA
		Кінезіологія (танець)	BS
3.	Школа музики, театру й танцю Університету Північної Кароліни	Танець	BA
		Танець	BFA
4.	Університет штату Вірджинія	Танець і хореографія	BFA
5.	Університет Аризони	Танець	BFA
6.	Університет Південного Міссісіпі	Танець	BFA
7.	Бельхейвенський університет	Танець і хореографія	BFA
8.	Іллінойський університет	Танець	BFA

BFA – Бакалавр з образотворчого мистецтва

BA – Бакалавр мистецтва

BS – Бакалавр з природничих дисциплін

Як бачимо, з усіх вище названих вишів програму підготовки доктора зі спеціальності «Викладання хореографії» (Доктор з освіти (DEd)) пропонує лише Бойєрський коледж музики і танцю в Університеті Темпл. Проте існує низка інших програм підготовки доктора з галузей, які є дотичними до

викладання танцю: докторська програма з театрального мистецтва і танцю (Doctoral Program in Theatre and Dance) (доктор філософії (PhD)), з прикладної фізіології (DEd і PhD), з моторного навчання і контролю (DEd), танцю (PhD) тощо. Наведемо приклади деяких програм підготовки доктора в галузі, пов'язаній з хореографією, в університетах США (див. табл. 4).

Таблиця 4

Програми підготовки доктора в галузі, пов'язаній з хореографією, в університетах США

Університет	Назва програми	Опис програми
Бойерський коледж Темпльського університету	Танець [5]	Програма надає можливість проведення досліджень у сфері хореографії, пропонуючи широкий спектр курсів і консультування. Метою програми є підготовка лідерів для танцювальних і мистецьких організацій, вчителів і викладачів, науковців і митців із критичним мисленням.
Університет Нью-Йорку (New York University)	Виконавська майстерність (Performance Studies) [3]	Програма є зв'язуючою ланкою між театром, танцем, ритуалом і естрадним мистецтвом. Виконавське мистецтво розвивають у ході опанування теоретичних і методичних курсів, які вчать студентів аналізувати і пояснювати сучасні практики і події.
Університет штату Огайо (Ohio State University)	Танець (Dance) [1]	Програма зосереджена на вивченні теорії й історії танцю як збагаченої досвідом людської діяльності. Критичні і аналітичні вміння формують у ході опанування курсами, пов'язаними з історією танцю та композицією, а також із власного досвіду студентів у галузі танцю.
Університет Каліфорнії (Сан Дієго, Санта Барбара, Берkeley, Ірвін та інші кампуси)	Театр і танець (Theatre and Dance) [7]	Програма зосереджена на теоретичних і історичних курсах, пов'язаних із історією театру в Північній і Південній Америці (модерністського і постмодерністського), афроамериканським театром і танцем, європейським, азійським театром, гендерними театральними студіями, міжкультурним театром і критичною теорією

Отже, на основі викладеного вище серед головних організаційних особливостей підготовки вчителів хореографії у провідних американських ВНЗ, акредитованих Національною асоціацією танцювальних шкіл США, визначено такі:

- бакалавр є тим базовим освітньо-кваліфікаційним рівнем, який дає право навчати хореографічному мистецтву в різних навчальних закладах (державних і приватних школах, позашкільних закладах і хореографічних школах і студіях);

- крім базової освіти, для успішної кар'єри в галузі викладання хореографії у США бажаним є практичний досвід, який молоді люди можуть отримати під час педагогічної практики або інтернатури;

- однією з важливих вимог, які ставляться перед тими, хто хоче розпочати роботу в галузі навчання хореографії, є проходження сертифікації;

- від учителя хореографії вимагається складання сертифікаційного екзамену PRAXIS;

- програми магістерської підготовки фахівців, крім художнього і педагогічного компонентів, пропонують і науково-дослідний, що дає магістрам шанс продовжити навчання в аспірантурі, де вони працюють над дисертацією;

- більшість вишів, які входять до десятки найкращих у США в галузі викладання танцю, починають із програм підготовки бакалавра (BFA – Бакалавра з образотворчого мистецтва, BA – Бакалавра мистецтва або BS – Бакалавра з природничих дисциплін).

Більш глибокий аналіз програм підготовки може становити науковий інтерес і бути предметом подальших досліджень.

Список використаних джерел:

1. Department of Dance – The Ohio State University. BFA Program [Electronic Resource]. – Available at: <http://dance.osu.edu/undergrad/bfa>
2. Educational Testing Service (ETS) [Electronic Resource]. – Available at: <http://www.ets.org/>
3. NYU Tisch. Performance Studies. About the program [Electronic Resource]. – Available at: <http://performance.tisch.nyu.edu/page/program.html>
4. PRAXIS series tests [Electronic Resource]. – Available at: <http://www.ets.org/praxis>
5. Temple University. Bulletin 2014 – 2015 [Electronic Resource]. – Available at: <http://bulletin.temple.edu/undergraduate/boyer-music-dance/dance/bfa-dance/#requirementstext>
6. U. S. Bureau of Labor Statistics [Electronic Resource]. – Available at: <http://www.bls.gov/>
7. UCSD Department of Theatre and Dance. Undergraduate program [Electronic Resource]. – Available at: <http://theatre.ucsd.edu/academics/undergraduate/>